

EFŐTT

2024.01.27-02.03. LES ORRES

WINTERBREAK

powered by Festival Travel

AZ IGAZI EGYETEMISTA SÍTÁBOR!

www.winterbreak.hu

Tartalom

2

Joulupukki

5

Programajánló

6

Adni vagy
kapni?

9

Receptek

10

Építészet az
Antarktison

15

Könyvajánló

17

Bejgli

18

Sudoku

19

MÉD

22

Breuer Marcell

27

Filmajánló

Kari Papír, 2023. December

Impresszum

Felelős kiadó:

Budapesti Műszaki és
Gazdaságtudományi
Egyetem

Felelős szerkesztő:

Zakor Fruzsina Eszter
Smuk András

Nyomás:

Vareg Nyomda

Főszerkesztő:

Mayer Nóra Martina

Tördelőszerkesztő:

Mayer Nóra Martina
Mosoni Aliz Lea
Palczai Zsigmond

Borító:

Mayer Nóra Martina

Szerkesztő:

Cseh Fruzsina
Domonkos Nikolett
Mayer Nóra Martina
Mosoni Aliz Lea
Palczai Zsigmond
Szőke Zita Szonja

Az adventi időszak kezdetével számos ünnepkörhöz kapcsolódó, legenda, mese, hagyomány, történet kerül elő újra és újra minden évben, különböző formákban. Családi hagyományokat, népszokásokat őrzünk, mesefigurák jelennek meg a karácsonyi vásárban, és csoki mikulások a boltok polcain. Évről évre felkelti az emberek érdeklődését ezeknek a hagyományoknak, történeteknek a megismerése. Nincs ez másképp Joulupukkival, a Lappföldön élő „igazi Mikulással” sem.

Az ünnepek közeledtével a levegő megtelik az örömmel, a jóakarattal és a karácsony varázslatának hangulatával. Finnországban ezt az ünnepélyes atmoszférát Joulupukki, az igazi finn Mikulás testesíti meg.

Joulupukki története évszázadokra nyúlik vissza, a finn folklórban és hagyományokban gyökerezik. A Mikulás világszerte ismert figurájától eltérően Joulupukki eredete szorosan kötődik a pogány rituálékhoz és a téli napforduló ünnepléséhez. Az ősi időkben az emberek hittek a misztikus „Yule-kecskék” létezésében, akik a tél legsötétebb napjaiban áldást, és alkalmanként ajándékot hoztak. A Nuutti-pukki bakkecskére hasonlatos őse a Joulupukki kultusznak. A régi pogány Finnországban sámánizmus hagyományaira épülő termékenység varázslás volt a nuutti-pukki szokása. Szőrével kifordított bundát öltött, kecskeszarvakat tett a fejére, és álarcot viselt. Házról-házra járt, karácsonyi sört kért, ijesztgette a gyerekeket, és részegnek mutatkozott. Időnként ajándékot is osztogatott, és tréfálkozott is a gyerekekkel. A háború után megváltozott a hagyomány, január 13-án a gyerekek öltöztek nuutti-pukkinak, körbejárták a házakat énekelnek, amiért édességet kapnak ajándékba.

Idővel a karácsonyi kecskéből Joulupukki, a karácsony szellemét megtestesítő jóindulatú figura lett. Az ősi

hiedelmek és a keresztény hatások sajátos keverékével Joulupukki a finn karácsonyi ünnepségek központi alakjává vált.

Joulupukki megjelenése eltér a Mikulás hagyományos képétől. Durva gyapjából készült rusztikus köntösben pompázik, és gyakran ábrázolják egy megkopott bottal a kezében. Az ikonikus piros sapka és a fehér szakáll ünnepi jelleget kölcsönöz neki, miközben fenntartja a kapcsolatot az ősi Joulupukki szimbolikával.

A karácsonyi Mikulás-kultuszt a 20. században gazdasági okokból kezdték el terjeszteni az északi népek. Először 1927-ben, egy gyermek rádióműsorban hangzott el, hogy a nagyszakállú

Lappföldön, az Északi-sarkon él, de csak a második világháború után épült „márka” a finn Mikulás-téma köré.

A finnek, a hagyományok tiszteletére való tekintettel Rovaniemi-ben, Lappföld fővárosában ténylegesen felépítették ezt a meseszerű Mikulásvárost, és látogatóközpontot. Itt lehetőségünk van megtekinteni a Mikulás főhadiszállását, találkozhatunk a manóival, megsimogathatjuk a rénszarvasait, jégszobor kiállításon vehetünk részt.

Finnországban a mai napig óriási hagyománya van a Joulupukki-kultusznak. A finn népi mendemondák szerint Korvantunturi-felföldön, az orosz határ közelében fekszik a titkos bázisa, itt készül az a temérdek játék, amely kiszállításra kerül, és itt csomagolja a

manói segítségével a mikulás csomagokat.

A nyüzsgő Északi-sarkkal ellentétben Joulupukki műhelye egy nyugodt és félreeső hely, elrejtve a kíváncsi szemek elől. Itt hűsége manói segítségével ajándékokat készít, és a karácsony varázsát terjeszti a finn gyerekeknek. Karácsony este a gyerekek szokása, hogy a Joulupukki és rénszarvasai iránti szeretetük jeléül egy árpaszemet hagynak a pajtában. Ez a hagyomány Finnország mezőgazdasági gyökereihez nyúlik vissza, az emberek és a föld közötti kapcsolatot szimbolizálja.

Joulupukki, az igazi Mikulás, a finn hagyományok és folklór gazdag szövevényét testesíti meg.

Programajánló

A vizsgaidőszak kezdetével teljesen átalakul a napi időbeosztásunk, és talán több idő jut olvasni, színházba, vagy moziba menni a barátokkal, családdal. A következő összeállításunkban összeszedtünk pár budapesti programot, amelyekre a téli hónapokban is ellátogathatunk.

Renoir kiállítás - Szépművészeti Múzeum (2023.szept.22-2024.jan.7)

A január elejéig megtekinthető kiállítás, Pierre August Renoir francia festő alakbrázolásait középpontba helyező nagyszabású tárlat. Az impresszionista festő több mint 70 képét állítja ki a múzeum a párizsi Musée d'Orsay-val és a Musée de l'Orangerie-vel együttműködésben. Az ifjúsági jegy 6 és 26 év között 3100 Ft.

Be Massive Horizon a Városligeti Műjégpályán

December 27-én a Műjégpálya különleges esti nyitvatartással várja a korszakos bulizni vágyó fiatalokat. Európa legnagyobb szabadtéri jégpályája jó választás a tél bármelyik napján is, de ezen a napon híres dj-k biztosítják a zenét, és a hangulatot, eltérően a hétköznapi Műjég atmoszférájától.

Esti séta a Városligetben

A ligetben vezetett sétán vehetünk részt fényjátékokkal és idegen vezetéssel. Az út során érdekességeket tudhatunk meg a Liget Projektről, a Millenium Házáról, a Néprajzi Múzeumról és a Magyar Zene Házáról. A séta 60 perces, és 3000 Ft egy jegy. Decemberben még 3 alkalommal kerül megrendezésre, de januárban és februárban is lesz lehetőség részt venni a sétán.

Mint minden adventkor, úgy idén is felcsendülnek az ismerős dallamok a legtipikusabb karácsonyi filmekből, színdarabokból. A Diótörő, Csajkovszkij balettje talán az egyik leghíresebb ilyen mű, ami minden decemberben különböző feldolgozásban tekinthető meg különböző intézményekben. Az Operában láthatjuk az eredeti balettet, de 2023 decemberében a Magyar Zene Háza, az Operettszínház, és a Budapest Táncszínház is feldolgozza különböző műfajokban. A Várkert Bazárban vetítésen tekinthetjük meg a The Royal Ballet előadását minden adventi vasárnapon.

Adni vagy kapni?

Az ajándékozás pszichológiája

Az évek során a szeretet ünnepével elválaszthatatlanul összeolvadt az ajándékozás. Megajándékozunk szeretteinket és viszonzásul mi is kapunk valami számunkra kedveset.

Érdekes egyet hátrálépní és belegondolni ebbe a jelenségbe. Miért adunk? Azért, hogy kapjunk? Melyik jobb? Milyen pszichikai hatást váltanak ki belőlünk ezek a folyamatok? A következő cikkben ennek jártunk utána.

„Nagyobb boldogság adni, mint kapni.”, tanítja a Biblia is. Habár ez elsőre szimplán egy morális leckének tűnik, amely szerénységre inti az embereket, tudományos háttere is van. Egy 2017-es, svájci Zürichi Egyetemes kutatás egyértelműen bizonyította, hogy az agyra pozitív hatással van az adás jelensége. A vizsgálatban azt hasonlították össze, hogy milyen folyamatokat idéz elő az ha magunkra költünk,

szemben azzal, hogyha másokra. A kísérlet egyértelműen bizonyította, hogy sokkal nagyobb boldogsággal töltötte el az embereket, amikor másoknak vehettek ajándékot.

A kutatás arra is rávilágított, hogy a felnőttek esetében ez az öröm sokkal jelentősebb volt, mint a fiatalabbakéban. Az agynak az a része ugyanis később fejlődik ki, amely azért felelős, hogy ezt értékelni tudja, boldogsághormonokat, például dopamint termeljen miatta, ezeknek eredményeként a gyerekek és a tinédzserek kevésbé szívesen adnak.

Ez annyira talán nem is meglepő, ha belegondolunk tradicionálisan a felnőtt lét és a gyermekvállalás együtt jár. A szülőséghez is szükséges önzetlenség, önfeláldozás, olykor nagyvonalúság. Az adás miatt érzett boldogság az agy számára hasonló ahhoz, amikor a szülőket büszkeséggel tölti

el kisgyermekük. Úgy gondolják, hogy az idő, amelyet a gyermek nevelésére áldoztak megtérül.

Az adás jelensége ráadásul a boldogság hormonok növelése mellett csökkenti a stresszt okozó kortizolt is a szervezetben. Kisebb túlzással ez alapján kijelenthető, hogy adni egészséges is.

Az adásról és annak értékeléséről nem csak az emberek esetében beszélhetünk, az állatvilágban is van rá példa. Sok egyednél megfigyelhető a kicsinyeiről való gondoskodás. Logikus kérdés, hogyha az állatok képesek hasonló ösztönök által vezérelve gondoskodni utódjaikról, amelyek hasonló folyamatokat idéznek elő az agyban, mint mások megajándékozása, miért ne tudnának ők is adni a másíknak?

Az adás jelensége az állatvilágban sincs limitálva a szülő, gyermek kapcsolatra, az állatok is gyakran kedveskednek potenciális társaíknak is, legyenek ezek romantikus, vagy baráti kapcsolatok. Ahogy mi emberek, az állatok is megfigyelik a környezetükben lévőket Feljegyzéseket készítenek magukban, milyen ajándékkal lehetne kapcsolatukat megerősíteni. A nagyvonalúságot ők is értékelik, a jövőben figyelmes társaíkkal nagyobb valószínűséggel osztják meg táplálékukat, menedéküket, mint azokkal, akik önzően viselkednek.

Adni tehát szintiszta önzetlenség, amiért cserébe az agy boldogsággal jutalmaz meg minket?

Igen, de nem teljesen. Az adásnak és a pozitív hatásának is vannak határai és alapfeltételei. Az első, hogy önszántunkból kell adakozni; amikor ez egy külső kényszer hatására történik, az agy sokkal kevesebb dopamint termel. Ilyen például amikor egy felettünk álló öntörvényesen kiválaszt egy alapítványt, és majdhogynem kötelezi az alatta lévőket, hogy szintén adakozzanak a részére.

A másik ennél sokkal inkább a felszín alatt bujkál, már-már nehézkes is bevallani magunknak. „Minden szentnek maga felé hajlik a keze.”, mondja a német eredetű közmondás. Amikor valakinek adunk elvárjuk tudat alatt, hogy ezt vissza is kapjuk valamilyen formában. Így például jó időt szálni, kvázi adni arra, hogy a szülő segítsen a gyermeknek a házi feladatban, hiszen hosszútávon remélhetőleg ez megtérül. Ezzel ellenben kutatások igazolják, hogy amikor egy haldokló szülőről gondoskodik a gyermek, kötelességérzetből, egyfajta kényszerből cselekszik, így nem is érez boldogságot közben.

Mikor lehet jobb kapni?

Habár tudományosan a másokra fordított idő és anyagi javak, amelyek végső soron szintén egy bizonyos

menyiségű idő eredményei, sokkal pozitívabban hatnak ránk, mégis vannak olyan esetek is, amikor úgy érezzük, hogy jobb kapni.

Ha bizonytalan anyagi helyzetben vagyunk, kilátástalan körülmények között, vagy akár labilis érzelmi állapotban óriási örömforrás lehet a legapróbb segítség, gondoskodás, akkor is, ha úgy gondoljuk, ezt lehet sohasem tudjuk viszonzni. Az is lehetséges viszont, hogy a személy, akitől kapunk, boldogságát leli abban, hogy adhatott nekünk, így valamilyen szinten mi is adunk neki.

Az adás és kapás ideálisan egymást ciklikusan követő folyamatok, amelyek emberi kapcsolatainkat elmélyítik, megerősítik kötelekeinket és boldogságot okoznak számunkra.

Az ünnepek közeledtével fontos hangsúlyozni, hogy nem az az ajándék okoz nagyobb örömet, ami minél drágább, grandiózusabb, hanem amely mögött a legtöbb gondolat van, legtöbb idő a kiválasztásában, akár megalkotásában. Lehet ez egy közös városséta, egy általunk készített rajz vagy makett, vagy valami, amit azok is értékelnek, akik nem érdeklődnek az építészet iránt. Szép dolog valami személyeset ajándékozni, amely figyelmességen, a közösen eltöltött időn alapszik, amelyet jó szándékkal, boldogan tudunk adni.

Almás-fahéjas keksz

Szeretnéd egy kis finomsággal meglepni a családot, de a régi mézeskalács recept már kezd unalmassá válni? Mázlid van, mert elhoztuk Neked a legjobb almás-fahéjas süti-kekszet. Nagyon egyszerű, finomabb, mint ahogy kinéz (ezt személyesen garantálom), és az egész család imádni fogja!

Hozzávalók

20 dkg liszt
10 dkg vaj
1 db tojás
10 dkg cukor
2 db alma
1 tk fahéj
1 marék mazsola (opcionális)
½ zacskó sütőpor

Elkészítés

1. Az almát lereszeljük, a levét ki nyomkodjuk, az összekevert hozzávalókhöz adjuk.
2. 1 órát pihen a hűtőben, a sütőt 180°C-ra előmelegítjük
3. A tésztát kis korongokban sütőpapírra adagoljuk, sütés előtt cukros vízzel lekenjük, kristálycukorral megszórjuk
4. Túpróbával nézzük, mikor lesz kész (aranybarnára sűtjük)

Építészet az Antarktiszon

A Halley kutatóállomások

A 20. század elején igazi versenyfutás zajlott az óceánokon az Északi- és Déli-sark meghódításáért. Az Északi-sark 1909-es felfedezése során minden figyelem délre fordult. Roald Amundsen és Roald F. Scott konkurens csapatai 1911 őszen vágtak neki a közel 1500 kilométeres felfedezőútnak, mely a sarkpontra vezetett. A norvég Amundsen társasága napfényes időnek örvendhetett, és ugyan többször vissza kellett fordulniuk útközben, végül december 14-én elérték a hőn áhított célt. Scott csapata nem bizonyult ilyen szerencsésnek. Teherhordó állataik halála után jelentősen lelassult a haladás, így egy hónappal később értek csak el a sarkpontra. A visszaút különösen nehéznek bizonyult, a kedvezőtlen időjárás miatt szinte megtorpanak. Végül a csapat megfagyott holttesteit hónapokkal később találták meg, útinaplójukkal együtt.

Az Antarktisz azóta sem lett vendégszeretőbb hely - ugyanakkor jelenleg is

több ezer kutató tartózkodik partjain. Számukra a túlélés kulcsa a megfelelő szállás. Hogyan lehet szembenézni az ilyen körülmények között felmerülő több száz építészeti kérdéssel, és meglegethont teremteni a kutatóknak?

A cudar körülmények

Az Antarktisz a Föld leghidegebb kontinense, az évi középhőmérséklet sehol sem emelkedik 0°C fölé, ám van, ahol -50°C ez az érték. A valaha mért legalacsonyabb hőmérséklet is innen származik: ez -89,2 °C volt. Érdekes módon néhol kialakultak oázisok is: ezek olyan partmenti szakaszok, melyeken akár zöld növényzet is előfordulhat, és ahol akár olvadás is elképzelhető.

Ám az általános hideget általában erős szél is kíséri, nem ritkák a 100 km/h-s szelek sem. Ezek széláramlatok a sark felől a partok felé irányulnak, gyakran

még Dél-Afrikában, Ausztráliában vagy Dél-Amerikában is érezhető a hatásuk. Nem csak a zord körülmények nehezítik meg az Antarktison való építkezést. A nyári sötétség miatt csupán 12 hét áll az építetők rendelkezésére, hogy a szükséges anyagokat és gépeket a kontinensre szállítsák, majd az épületeket megépítsék. Természetesen helyben gyakorlatilag semmilyen természeti erőforrás nem áll rendelkezésre, így mindent, ami az építkezéshez szükséges, ide kell szállítani. Gyakoriak az előregyártott, esetleg modulból épülő szerkezeteket, melyeknek összeszerelése lényegesen kevesebb időt vesz igénybe. A legtöbb projekt mégis éveken át tart, több kis ütemre felosztva.

Az első épületek

Az első építmény 1902-ben épült az Antarktison. A kis kunyhót gyapjúval hőszigetelték, és fával burkolták, ugyanakkor az akkori expedíció résztvevői szívesebben aludtak a hajón, mivel az is kellemesebb klímával rendelkezett. Az épület, "Shackleton's Hut" napjainkban is áll,

ugyanakkor emberi tartózkodásra nem alkalmas.

Az első kutatóintézetet, a Halley I-et a brit Royal Society emelte 1956-ban. Az időjárást, az atmoszférát, illetve a klímaváltozást tanulmányozták, többek közt az ózonszint felfedezése is az Antarktishoz köthető. Kezdetben hagyományos kunyhókat építettek, ám ezeket hamar maga alá temette a hó, és csupán 12 év után be kellett zárni. Azonban a projekt folytatódott, és napjainkra összesen hat Halley kutatóintézet létesült. A Halley II hasonló sémán épült, de a Halley III és IV tervezésekor már számításba vették, hogy idővel hó alá kerül majd. Rozsdamentes acélból hengereket készítettek, majd az épületeket ezekbe helyezték el. Így egy esetleges beha-

vázolás sem jelentette az építmény élettartamának végét.

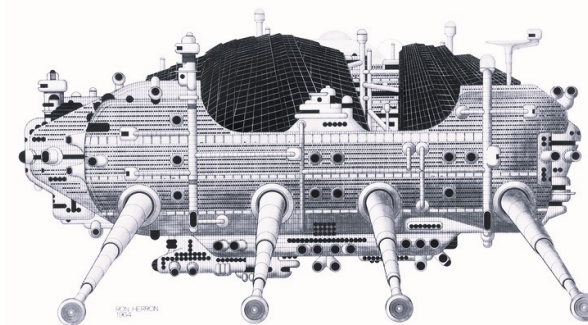
A Halley V már más stratégiát követett. A talajról elemelhető platformokra épült, havazáskor felemelhető volt, így sosem lett eltemetve. Az egyik egységénél azzal is kísérleteztek, hogy sítalpakra állították, így az a pozícióját is tudta változtatni.

A Halley VI

A Halley VI terve egy nemzetközi pályázat eredménye.

Az innovatív proposíció olyan öt, összekapcsolt modult képzelt el, melyek hidraulikus lábakon állnak, és sítalpakon tudnak mozogni. Így egyszerre emelkedhetnek a hó fölé, illetve kereshetik meg az optimális otthonukat. Természetesen a többi időjárási körülményről sem feledkeztek meg a tervezők. Az állomást

mindig úgy kell tájolni, hogy az uralkodó szélirányra merőlegesen álljon. Így a hó az egyik oldalán halmozódik fel, míg a másikon nem fenyeget az eltorlaszolódás, és szabad út nyílik a járműveknek. A kutatóközpont két részre osztható, melyeket egy híd köt össze. Mindkettő saját energiaforrással rendelkezik, így egy esetleges meghibásodás esetén az egyik lezárható, és a másik továbbra is képes menedéket biztosítani a kutatóknak. Kinézete egyértelmű utalás a '60-as évek Archigramjára, hiszen világelsőként valósította meg a "Walking City" elképzelését.

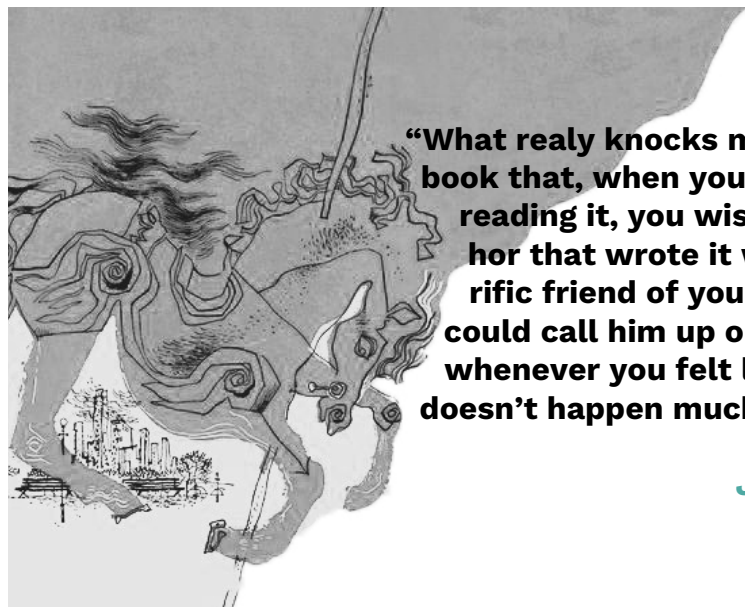

az amerikai a beszélt nyelvük. A Holden-i történetmesélés karakterisztikája egy szekértáborokra osztó, frusztráló, élvezetes kaland.

Tartalmát tekintve is indokoltnak tartom a könyv különböző életszakaszokban történő többszöri újraolvasását. A regény éles megvilágításban ismerteti a tinédzserek elidegenedését, útelágazásoknál megélt mellbevágó tanácstalanságát. Annak ellenére, hogy ezek az érzések egy tizenéves értékrendje szerint, az ő nézőpontjából jelennek meg, örökérvényűek, hiszen életünk egészén át konfrontálódunk a saját és a tapasztalt világ összeférhetetlensége ügyén. Holden gondolatainak visszatérő

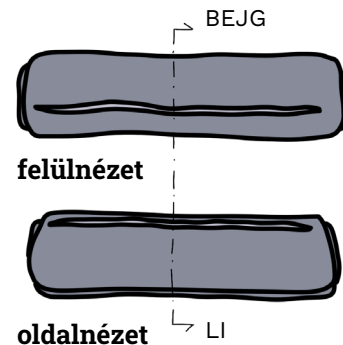
kérdése az erkölcs eszméje, ébren töltött óráiban ellenáll, mentálisan vitatkozik a társadalmi konvenciókkal való kooperálással. Nagyon nehéz megtalálni azt a finom határt, ami az arany középút a kételkedés "művészetében". Egy kritikuson gondolkodó értelmiséginek, ennek következtében minden építésznek is azonban fundamentálisan kötelessége.

Őszintén és egyöntetűen ajánlom a *The Catcher in the Rye*-t a cselekménnyel való ismeretségtől függetlenül mindenkinek, aki egy olyan könyvet szeretne olvasni, ami átélhető, könnyed, mégis kihívást jelentő. A történet karácsony előtti aktualitása külön ráadás.

“What really knocks me out is a book that, when you’re all done reading it, you wish the author that wrote it was a terrific friend of yours and you could call him up on the phone whenever you felt like it. That doesn’t happen much, though.”

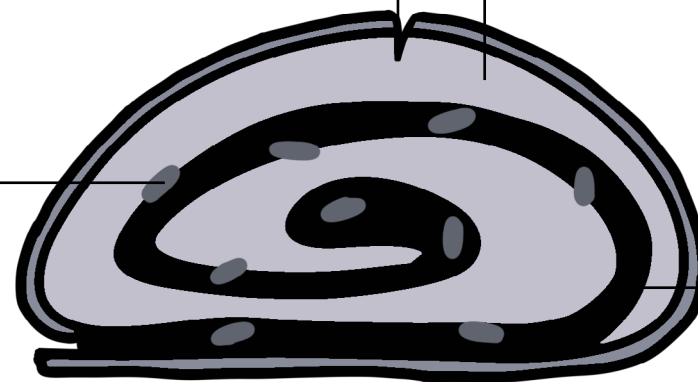
J.D. Salinger

A mellékelt ábrákon a sziléziai eredetű mákos / diós kalács, más néven beigli (németül beugen = meghajlít, eredeti patkó formájára utalva) látható, amely több országban is a karácsonyi tradíció szerves részét képezi. Reméljük nektek is jut belőle az ünnepek alatt!

1 cm megrepedt szél
amiért édesanyád / nagymamád végig siránkozik az ünnepek alatt

1-2 cm fojtós tészta
mert a beigli 1 hete a pulton / asztalon várja, hogy megegyék (de sajnos ugye mazsolás...)

BEJG-LI metszet

5-10 db mazsola
amit a család 90%-a nem szeret, de valaki biztosan megsértődik, ha nincs benne

0,5 cm diós vagy mákos töltelék
amely megosztja a családot, hogy melyik is a finomabb. De biztosan a te kedvenced fog elfogyini hamarabb (főleg, ha nem mazsolás...)

Sudoku

				9			
4				1		7	6
8			2			4	
		1		7			4
	8		6				2
5		6					
	2		3	5			
		3		4		1	
			7				8

				2	8		
					1		7
9		1				6	
			6				
	4			7	3		2
	8			4	1		
		8		9			5
2							4
				5		3	1

2			7		1	6	
			9	6			5
6		7		8			
4							
			8		5		3
	5		2			8	7
							2
			4		7	5	
3		1					4

	6	7					
	2		6		8		
		5	2	4			
			1			6	
				5	3		
	3			8		1	5
			7		9	5	
				6			
8					2	9	7

Szokásunkhoz híven idén is tiszteletünket tettük a Média Építészeti Díjának átadóján, ahol a közel 200 pályamű közül a 10 befutó prezentációját néztük végig. Az élmény igazán egyedi, nagyon építésztes, és felettébb fekete garbós volt. Ebből szeretnénk Nektek egy kis ízelítőt adni.

Mi az a MÉD?

A MÉD egy mozaikszó, mely a "Média Építészeti Díja" nevet takarja. A díj lényege, hogy a zsűrit szakmabeliek és a média néhány képviselője együttesen alkotja. Ez egyrészt azért hasznos, mivel a médián keresztül nagyobb közönséget tud elérni a kortárs építészet, másrészt pedig új nézőpontot von be az értékelési folyamatba. Nem egyszer futhattunk már bele olyan esetben, hogy laikusoknak, szülőknek, barátoknak nagyon tetszett egy-egy tervünk, de a konzulensünk mégis belekötött. Pedig a szakmában általában nem építésznek tervezünk, és a laikusok véleménye néha talán jobban számít, hiszen ők lesznek a felhasználók. A díjakért három kategóriában lehet versenyezni, ezek: az épület, a terv, és épített környezet szekciók. A kétfordulós folyamat után a díjátadó gálán 10 pályamű kerül prezentálásra két kategóriában: 5 terv és 5 épület. A rendezvénynek idén is az Uránia Nemzeti Filmszínház adott helyet. Már a belépésnél gyönyörű építészeti élményben lehet részünk. A mór vonalvezetés és a sűrű ornamentika ámulatba ejti a látogatókat. A színházterem magasztos, fő díszítőeleme a mennyezeten szélesen terpeszkedő csillár, amely egy nagyobb domborműves kialakítás középpontját képezi. A helyszín elegánsan megadja az alaphangulatot az érdeklődő közönségnek.

MÉD díjátadó gála

Épület kategória jelöltjei

- Csillagvilág Református Óvoda, Zsámbék – tervező: Archikon
- Református Diákotthon, Pápa – tervező: BIVAK
- Oktatási és Nevelési Központ, Pellérd – tervező: Getto Tamás, Schunk Tímea
- **A cserépváraljai római katolikus templom rehabilitációja, Cserépváralja – tervező: Partizan Architecture – győztes**
- Szilvássy Carola Református Szeretetotthon, Sepsiszentgyörgy – tervező: Openworks

További info:

Idén a három kategóriában összesen 195 beérkezett pályázatból első körben 10-10-10 db tervet választott ki a nemzetközi, építészekből álló szakmai előzsűri. Ezek a munkák indulhattak több különdíj megszerzéséért is. Ám a fő kategóriák tovább szűkültek 5-5 jelöltre, ezek versenyeztek az Épület és Terv Média Építészeti Díjáért. A finalisták között több ismerős arccal is találkozhattunk. Egyetemi konzulenseink és BMEs diplomamunkák is megmérettették magukat a döntőben.

Az épületek között oktatási, valamint bentlakásos intézmények kerültek kiválasztásra, ezek közül a Partizan Architecture pályaműve nyerte el a kategória fődíját.

Tervük az 1961-ben felszentelt cserépváraljai Munkás Szent József templom rehabilitációját tűzte ki célul. Az eredeti épület Csaba Lászlónak, a magyar modern templomépítészet kiemelkedő alakjának, és a település közösségének együttműködéseként érte el végleges formáját. Minden részletét helyi mesterek és a falu szorgos kezei alkották, ezért különösen fontos szerepet tölt be a helyi vallási életben és a lakosok szívében. A Partizan Architecture ezt gondosan figyelembe vette, és a gyülekezet igényeinek felméréseivel kezdte a rehabilitációt. Elsősorban a tető felújítására és az akadálymentesség biztosítására kérték őket, de a feltárások során sorra kerültek elő a további problémák. A zsűri értékelése alapján igen finoman és emberközpontúan közelí-

Terv kategória jelöltjei

- Az egykori Domus Áruház mint közösségi nappali, Budapest – tervező: Bitter Fruzsina
- **Micélium tudásközpont a Téglagyári-völgyben, Százhalombatta – tervező: Krusinszky Kitti – győztes**
- Színházpedagógiai műhely, Győr – tervező: Weisz Mátyás
- A kőkúti pálos kolostorrom és környezetének revitalizációja, Salföld – tervező: Tihanyi Dóra
- Tájhasználók – Túlélési stratégiák léptékkísérlete, Szentkirályszabadja – tervező: Fazakas Imola

tették meg a felújítást, ami figyelemre méltó a mai műemlékvédelemben is. Prezentációjukkal elnyerték a díjátadó nézői által megszavazott különdíját is.

A Tervkategóriagyőztese a MOME-ndiplomázott Krusinszky Kitti százhalombattai Micélium tudásközpont terve.

Az egykori téglagyár megmaradt vázát tölti meg a mostanában igen felkapott és kutatott micélium gomba termesztését és felhasználását bemutató funkciókkal. A pincészet egykori kemence helységeit természetű téré alakítja, a felső szinteken pedig a kutatás mellett a folyamatot megismertető közösségi terekben a város lakói is megtalálhatják a számukra érdekes elfoglaltságot. A terv próbálja mindezt a lehető

legkevesebb átépítéssel véghezvinni, hogy a meglévő szerkezet érintetlen maradjon. Szembetűnő, kényes imitáló elemmel emeli ki a főbejáratot és vezeti ki a gépészetet, így is kapcsolódva az épület téglagyár múltjára.

Emellett további két tiszteletbeli különdíjat is kiosztottak. A határterületeken mozgó, innovatív megoldásokkal foglalkozó építészeknek szentelt Perika-díjat **Andreas Fogarasi** építész-ként végzett képzőművész kapta. A szokásokhoz híven idén is kiténtetésre került egy építész mester, akinek a munkássága és oktatása generációkat meghatározott az építész szakmában. Az idei kiemelt mesterként **Finta József** vehette át ezt a díjat.

Lajkó hazatért

Pécsi emlékezés Breuer Marcellról

Breuer Marcell világhírű építész, a 20. századi modern építészet meghatározó alakja. November 9-én nyílt meg a pécsi Zsolnay Negyed m21 Galériájában látható emlékkiállítás. A bútorok között olyan ikonikus modellek is helyet kapnak a teremben, mint az 1925-ben készült, első csőbútorra, a Vaszilij-szék vagy a Breuer New York-i irodájának egykori berendezéséhez tartozó, 1954-es gránit íróasztal. Breuer legismertebb épületeinek makettjein, tervrajzain és fotódokumentumain kívül családi- és magánéletébe is betekinhet a látogató

levelezésein keresztül. Életének fontosabb állomásait és műveinek kronológiáját felvonultató anyag különlegessége, hogy a korabeli sajtóanyagok segítségével a családtörténet fennmaradt dokumentumait is bemutatja. A kiállítás ezeket a kettősségeket villantja fel: a bútortervező és brutalista építész stílusjegyei, a világpolgár és Magyarország kapcsolatát. Annak a szellemi örökségnek is nyomába ered, amelyet a mester életműve a pécsi építészek, építészhallgatók munkáiban, Pécs arculatán hagyott.

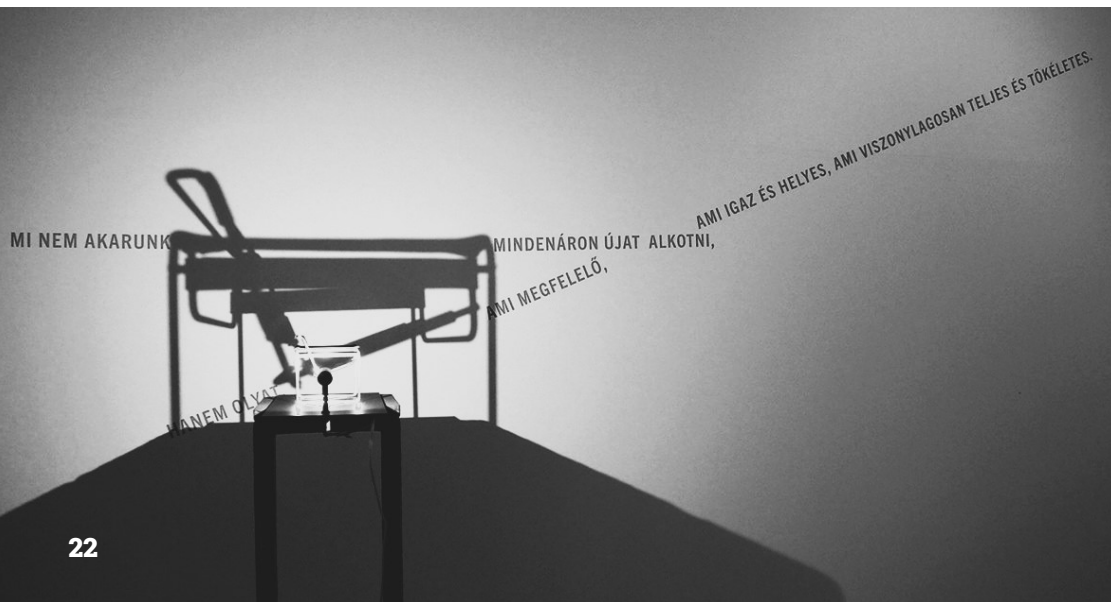
Lajkó Pécssett, szociológiailag tekintve jellegzetes kispolgári miliőben nőtt fel, európaer szellemiségű fiatalemberré vált. A családban nagy jelentőséget tulajdonítottak az anyagiakon kívül eső értékeknek: a műveltségnek, utazásnak, sportnak, az esztétikának, mint az öröm- és élményszerzés forrásának; az élet intenzív átélésének képességének. Alapelvként hozta a szülői házból, hogy az ember járja a maga útját anélkül, hogy másokét keresztelje, a belső harmónia eléréséhez nem elegendő csupán a sikeres, hanem a jó lelkiismerettel végzett munka. Kiemelkedő érettségi eredményének és ambícióinak köszönhetően a Képzőművészeti Akadémia ösztöndíjas tanulója lett. A konzervatív szellemű bécsi iskola oktatásából hat hét alatt teljesen kiábrándulva, pécsi kortársának, későbbi bauhausler Forbáth Alfrédnek hívására tartott ő is vele Weimarba, az egy éve alakult Bauhaus szabadiskolába, ahol a fiatal művész jelöltek szabadabb levegőre, inspiratív körülményekre találhattak. A Bauhaus működésének első éveiben nem voltak hivatalos építészeti osztályok, ehelyett Breuer a Walter Gropius vezetése alatt működő asztalosműhelyben végzett tevékenységei mellett, mesterével töltött tanulóévei alatt szerzett építészeti képzést. Tanulmányaiban hamar kiemelkedett, mentorává váló Gropius így emlékezik a fiatal Breuer Marcellra:

“[...] azokban az években Breuer prototípusa volt a kifinomult intellektüelnek, a nagyvilági kozmopolitának, bohém és nagyvárosias beütésekkel. Nem voltak középosztálybeli vagy kisvárosias jellemvonásai, ellenkezőleg, kifejezetten mentes volt minden ilyesmitől. Nehéz lett volna megállapítani, hogy milyen társadalmi háttérből származik”.

Diákévei után mindössze 22 évesen tért vissza az asztalosműhely vezetéséhez, egy évvel később, 1925-ben biciklit vett, azzal elesett, a többi mind történelem.

„A B3-as club chair - vallja Breuer - a legszélsőségesebb alkotásom, a legkevésbé sem artisztikus, mindenképp felett racionális; a legkevésbé sem otthonos, a legnagyobb mértékig mechanikus.

Ennek a csőbútornak nincs stílusa, mert rendeltetésén és konstrukcióján túl nem kíván kifejezni semmi mást. Az új lakótér ne legyen a tervező önarcképe, és ne közvetítse lakójának egyéniségét sem.”

Arckép a korról, amely utópisztikus reményeket táplált a technikáról, és arckép, mert az individualizmus megnyilatkozásait szembeállította a közjó hordozójának tekintett uniformizáltsággal.

A Bauhausos évei alatt a bútorokra helyezett hangsúlyt és figyelmes munkáját később az otthonépítészetben is kamatoztatta. Konstruktivizmus és a strukturalizmus megközelítéseit alkalmazta az építészetében használt elemek feltárására és a aprólékos részletek kidolgozására. Négy oktatói év után Breuer Gropiusszal és Moholy-Naggal egyidejűleg elhagyta a Bauhaust, és Berlinbe költözött, hogy ott építészeti irodát nyisson. Breuer ezen évei alatt is főképpen lakberendezéssel, bútorterveinek továbbfejlesztésével foglalkozott, épülettervezésre csak elvétve adódott lehetősége. A kor sem volt a ideális, mert az 1930-as évek egyre feszültebb politikai és gazdasági légköre erősen behatárolta egy modern építész lehetőségeit Európában, különösen az ifjakat. Berlin mellett Zürichben és Londonban is kereste a helyét, ahol kevés sikerrel járt. Magyarországi hazatelepülési kí-

sérlete is meghiúsult, ugyanis a Mérnöki Kamara Bauhaus-végzettséget nem ismerte el, ezért nem vette fel tagjai sorába. Az elutasítás háttérben szerepet játszhatott a hazai hivatalos köröknek a Bauhausról kialakult megítélése és Breuer zsidó származása is. Több hazatérő társa is, akik korábban szakmai munkát folytattak, visszaült az iskolapadba, hogy kamarai elismeréssel gyakorolhassák már meglévő hivatásukat. Breuer sértődöttség nélkül fogadta el a hazai hozzáállást és az országhatáron kívül kezdett lehetőséget keresni.

Egykori mentora, addigra partnerévé vált, Walter Gropius hívására 1937-ben a Breuer Bostonba költözött, hogy közösen terjesszék a modern építészet elveit, az ilyen szempontból elmaradt Amerikában. Amellett, hogy a laza, szellemes és zseniálisan tehetséges Breuert imádták a diákok, a Harvard Egyetem építészeti karán töltött évei alatt kezei alól, egy sor híres építész került ki, többek között Philip Johnson, I. M. Pei és Paul Rudolph. Gropius és Breuer oktató munkájuk mellett eleinte együtt, közös építészeti irodában, több ikonikus házat is terveztek. Munkásságukat kezdetben a Bauhaus irányzata jellemezte, de a túlságosan is funkcionális, fehérre vakolt épületek helyett Breuer helyi terméskő- és deszkaburkolatú falakkal, és bátran kinyúló konzolos tetőkkel

puhította lakóházait. Amerika Breuer építészete számára új távlatokat nyitott, a korszaktól a továbblépésre való készség jellemzi. Az Európában szemében olyan nagyra tartott amerikai szuperteknika építészetére mégsem gyakorolt meghatározó hatást, helyette az ország családiház-építészet hagyományai, a New England-i tradíciók és Frank Lloyd Wright adtak ihlető táptalajt számára. Előszeregettel alkalmazta a helyben található természetes anyagokat, a terméskövet, a fát. Breuer felfogása szerint az építészetben felhasznált természet adta anyagoknak nem kell megtagadniuk, hogy emberkéz által megmunkált formában váljanak az építészet alkotó elemévé. Természet és építészet egysége által jön létre az ember számára otthonos környezet. Az épület a humanizált táj eleme. Breuer amerikai családi házai megőrizték a Bauhaus sokoldalúan értelmezett funkcionálisizmusát, a gyakorlati követelmények

mellett esztétikai és hangulati tényezőket is ideértve. Az eredeti Bauhaus eszme a funkció primátusát vallotta, de míg ott a formai purizmus, a geometrizálás ideológikus szerepet kapott, Breuer amerikai építészetében erről nem volt szó. Említést érdemel a kiváló tervezés mellett a részletek aprólékos, mindenre kiterjedő figyelemmel való kivitelezése. Nagy gondossággal járt el a különböző anyagok kapcsolódásának kialakításában. Breuer épületeinek a kivitelezését is kézben tartotta, épületeinek magas színvonalát a tervezés és a kivitelezés minősége együttesen hozza létre. A háború éveit követően Breuer megvált az egyetemről, és New Yorkban nyitott építészeti irodát. Innentől kezdve a legváltozatosabb feladatokban volt része; megbízásokat kapott iroda, közhivatal, erőmű, egyetem, kutatóintézet, könyvtár, múzeum, templom építésére.

Az American Institute of Architects 1968-ban aranyérmével tüntette ki, és a modern építészetet befolyásoló 13 legjelentősebb építész közé választotta, valamint "formateremtő" epitheton ornással ruházta fel. Igazi érdekesség azonban a válasz a szervezet által feltett kérdésre, hogy kik voltak hatással munkásságára? Itt a XX. század képzőművészetében meghatározó, korábbi festészeti tanára Paul Klee mellett az alábbi bejegyzés található: „Prof. J. Kiss, Teacher of descriptive geometry”, vagyis J.(ózsef) Kiss, aki az Pécsen volt ábrázoló geometria tanára. Élete végéig megőrizte nemzeti identitását, erős magyar akcentussal beszélt angolul, és szerette mondandóját magyar közmondásokkal fűszerezni. Az országunkba kevéssé alkalommal tért vissza, de élénk levelezéssel követte a pécsi és az országos eseményeket. Érettségi találkozására és a Budapesti Műszaki Egyetem díszdoktori elismerésének ünnepére hazatért. A szocialista államvezetésben is erős törekvés indulhatott

Breuer intellektusának magyarországi lenyomatképzésére is, azonban a Bauhaus-ház, amit Breuer tervezett volna meg, hol finanszírozási, hol szabályozási, hol politikai okok miatt nem épült meg. Marcel Breuer a világhírű építész haláláig megtartotta Magyarországhoz és szülővárosához való kötődését, tartotta a kapcsolatot személyes barátaival. Az idős építésmesterhez szülővárosa, Pécs egy Mecsek-oldali környezetben fekvő múzeum terveinek elkészítésére kérte fel. Breuer baráti levelezéseiben őszintén megmutatkozik gesztusban rejlő megtisztelésből származó öröme,

letörő egészségügyi állapota miatt a munkát mégis visszautasítani kényszerült.

Pécs városa méltóképpen emlékezik erre a neves építészére, aki tipikusan mondható magyar sorson életének irányítójává válik és megkeresi a képességeinek megfelelő közeget a világban. A világban, ahol Pécs egy erős kulturális centrum, melynek nem csak múltja, de jelentős jövője is van.

•• Filmajánló •••••

Karácsonyi filmajánlónkban ezúttal nem a megszokott vidám, pihentető, tipikus karácsonyi vígjátékok szerepelnek, hanem olyan komolyabb témájú magyar filmek, amiket félév közben nincs időnk, vagy energiánk megnézni, de szünetben vagy a vizsgaidőszakban tökéletes választás lehet bármelyik. Mind-egyik film boncolgatja a család témakörét, a gyerek-szülő viszony rétegeit, és kapcsolatunkat a környezetünkben élőkkel. Ezek mind olyan témák amire az ünnepek közeledtével különös hangsúly kerül.

Mészáros Márta: Aurora Borealis-Északi Fény 2017

A rendező témája a család és az identitás, a tisztázatlan és felülírható férfi-női, szülő-gyerek kapcsolatok, az örökbefogadás; a felszínre törő titkok és meglepő döntések pedig gyakran a háború fenyegető közelségében rendezik át a főhősök életét. A film szereplői a traumáktól sújtott, iden-

titásukat kereső hősök, akik XX. és XXI. századot és az adott korban zajló aktuális problémákat élnek meg. Van benne minden, ami egy jó világháború témájú filmbe szükséges: szerelem, csalódás, menekülés, félelem, árulás, hazugság, rossz döntések, traumák, és végül megoldás és feloldozás. Elgondolkodtató, és érzelmes, erkölcsi kérdéseket vet fel a nézőben, vajon ő hogy cselekedett volna?

Reisz Gábor: Magyarázat Mindenre 2023

Reisz Gábor, az rendező, aki azzal foglalkozik, ami manapság történik velünk, itt, ebben az országban. És ami még fontosabb: van akarata és bátorsága beszélni róla.

Filmjeiben hétfőket, keddeket, szerdákat és a hét többi napját mutatja be, hétköznapi apróságokat a metróban, a buszon, a pályaudvaron, otthon, az ebédlőben, a fürdőszobában - a maguk módján szórakoztatóan és izgalmasan. A jelentéktelenség lényegét ragadja meg - ismerős karakterek, ismerős élethelyzetek, ismerős Budapest - egy generáció életérzésének lenyomata visszhangzik a mára már kultikussá vált filmjeiben (Van valami furcsa és megmagyarázhatatlan, Rossz versek). A Magyarázat Mindenre című film világpremierje a 80. Velencei Nemzetközi Filmfesztivál Orizzonti szekciójában került sor, amelynek a fődíját is elnyerte. A film alapvetően a mai fiatalság, és általánosságban a magyar társadalom milyenségével, problémáival, küzdelmeivel foglalkozik. Több rétegben is elgondolkodtató, és nehéz lenne kizárólag egy szerep-

lő álláspontjába belehelyezkedni, hiszen egyszerre az összes szereplővel azonosulni tudunk, mivel a valóságot annyira realizisztikusan ábrázolja a film, hogy a néző is ráébred: Körülöttünk sem minden fekete vagy fehér.

Szász Attila: Örök tél 2018

Az Örök tél története 1944 decemberében kezdődik, amikor szovjet katonák egy dél-dunántúli sváb faluból elviszik a munkaképes nőket. A főhősnő gyötrő hónapokat tölt el a munkatáborban, és kezdi elveszíteni az életbe vetett hitét, amikor egy fogolytársával kialakuló baráti-szerelmi viszony révén megtanulja, hogyan lehet túlélni a táborban. Szintén felmerülnek erkölcsi kérdések bennünk. Hogyan lehetett bizonyos nem mindennapi szituációkat kezelni, hiszen számunkra elképzelhetetlen körülmények uralkodtak ott. A film végén megkérdőjelezhető, illetve elgondolkodtató döntéseket hoznak a főszereplők, amitől csak még realizisztikusabb a karakter ábrázolás, hiszen azonosulni, vitázni, ellentmondani tudunk nekik. Kemény és valóságghú jelenetek, valódi történelmi alapokon nyugvó történet.

Stoczek 1°

A TE HELYED.

BME KÁRTYÁVAL
CSAK 1 860 Ft
kártya nélkül 2 190 Ft

1111 BUDAPEST, BERTALAN LAJOS UTCA 8.

VÁLASSZ VALAMIT
a fa alá és legyen velünk
meghitt ünnepi élményed!

BME
Shop

BME
repülőmalac

4500 Ft

Thermo bögre

3999 Ft

Bögrék

2500 Ft

Még ennél is több termék vár a webshopon!

WWW.BMESHOP.HU